

Μαριάννα Σραπατσάκη, *Τα Φαντάσματα της Μεσογείου, ή οι Αντικατοπρισμοί του Παρελθόντος*, 1989
video installation.

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΣΤΡΑΠΑΤΣΑΚΗ

Video installation

ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ ή ΟΙ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ (1989)

(...) Αν ένας από τους ρόλους της τέχνης είναι να αποσπάσει ή να προσθέσει έννοιες στον κόσμο μας, τότε και το κείμενο που γράφεται με αφορμή ένα έργο τέχνης έχει μια αντίστοιχη λειτουργία ως προς αυτό το τελευταίο. Έτσι μπόρεσα να αντιληφθώ αυτή την «εγκατάσταση» ανακαλώντας στη μνήμη μου τον μυθικό άνθρωπο και την αρχέτυπη πράξη της Δημιουργίας. Άλλωστε, μήπως και κάθε καλλιτέχνης δεν προσπαθεί να δημιουργήσει τον κόσμο του; Αναφορά λοιπόν στη Δημιουργία με κέντρο τα ύδατα, τα οποία «προηγούνται κάθε μορφής και είναι φορείς κάθε δημιουργίας». Τα ύδατα ως «δεξαμενή όλων των δυνατοτήτων ύπαρξης». Τα-ραγμένο, σημαίνει επιστροφή στην αφηρημένη άμορφη και πριν τη δημιουργία κατάσταση: Κατάλυση της Ιστορίας. Ήρεμο, σημαίνει επαναφορά στη στερεότητα της μορφής, αποκατάσταση της Ιστορίας. Μια διαδικασία που επαναλαμβάνεται με πλεονασμό στο έργο της Μαρίας Στραπατσάκη: στο ίδιο το νερό μέσα, στην εικόνα του video και στις ανακλάσεις της ανοξείδωτης λαμαρίνας. Μόνο που αυτό το «ανοξείδωτο» με κάνει λίγο να «παρεκτραπώ» και να το δω σαν αντίσταση στη φθορά, στο χρόνο. Τόσο οι εικόνες από το ταραγμένο νερό όσο και από το ήρεμο, ανακλώνται στην ανοξείδωτη επιφάνεια: οι εικόνες της συνεχούς γέννησης-θανάτου-αναγέννησης. Το έργο αποτελεί το χώρο όπου το παρελθόν, το παρόν και η δυνατότητα του μέλλοντος συνυπάρχουν. Αυτός δεν είναι άλλωστε ο χώρος του ασυνείδητου, συλλογικού και ατομικού; Ο χώρος του Άξονα του Κόσμου που ενοποιεί διαφορές και αντιθέσεις τόσο μέσα στον χώρο όσο και μέσα στο χρόνο;

Αντρέας Ιωαννίδης

Επιμελητής στην Εθνική Πινακοθήκη

Αθήνα, Απρίλιος 1989

Σημ. Απόσπασμα από το κείμενο για τον κατάλογο της έκθεσης

Η τριλογία *Γέννηση – Ζωή – Θάνατος* της Μαριάννας Στραπατσάκη ξεκίνησε το 1989, ως ένα έργο σε εξέλιξη, το οποίο ολοκληρώνεται με τη δημιουργία του τρίτου μέρους.

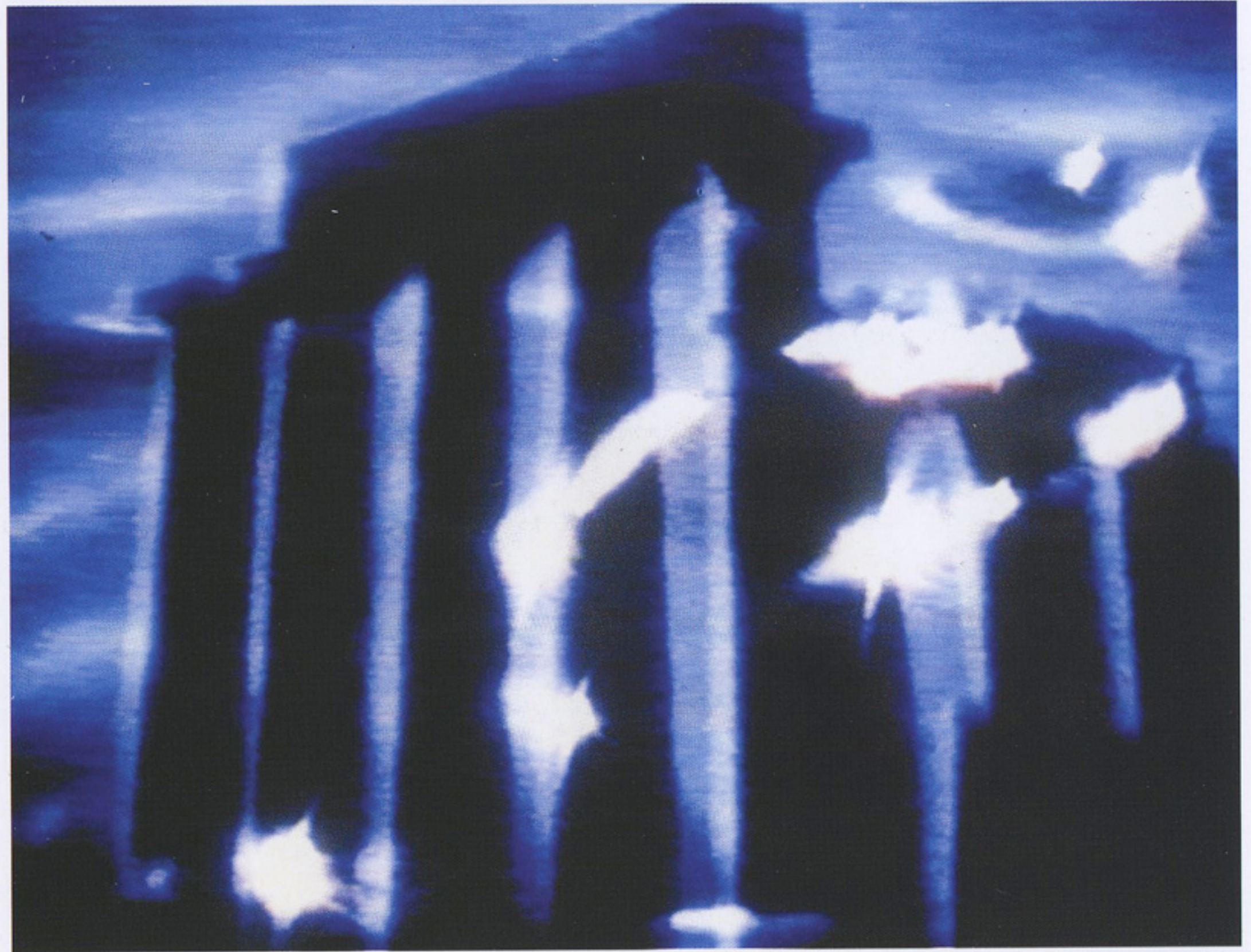
Η χρονική απόσταση που χωρίζει τα τρία μέρη τα οποία δημιουργήθηκαν το 1989, το 1997 και το 2007, επιτρέπει μία πολλαπλή ανάγνωση του έργου, σε εννοιολογικό και ιστορικό επίπεδο.

Εδώ, παρουσιάζεται το πρώτο μέρος της τριλογίας, η βιντεοεγκατάσταση *Τα Φαντάσματα της Μεσογείου ή οι Αντικατοπτρισμοί του Παρελθόντος*. Ήταν παραγωγή του 10ου Διεθνούς Φεστιβάλ Βίντεο του Montpellier, το Μαΐο του 1989. Το έργο έχει ως κυρίαρχο στοιχείο του το Νερό, αναφορά στη Δημιουργία – ΓΕΝΝΗΣΗ – με κέντρο τα ύδατα, τα οποία «προηγούνται κάθε μορφής και είναι φορείς κάθε δημιουργίας». Τα ύδατα ως «δεξαμενή όλων των δυνατοτήτων ύπαρξης». Το έργο αποτελεί το χώρο όπου το παρελθόν, το παρόν και η δυνατότητα του μέλλοντος συνυπάρχουν.

Στο δεύτερο μέρος, στη βίντεο-εγκατάσταση *Υπόγειες διαδρομές–Λαύριο, 1997*, το κυρίαρχο στοιχείο είναι η Γή, και ένας από τους αρχαιότερους τόπους εκμετάλλευσής της, το Λαύριο.

Μέσα σε αυτόν το στέρεο χώρο, ο άνθρωπος από αιώνες άρχισε να χτίζει τις διαδρομές ενός τεχνητού κόσμου, όπου έμελλε να διανοίξει και να στερεώσει τους μελλοντικούς δρόμους και τις στέρεες δομές της βιομηχανικής εποχής, καταλήγοντας στην αλόγιστη εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου της Γης, πάνω στην οποία γεννιέται και εξελίσσεται η ΖΩΗ.

Στο τρίτο μέρος, *Αδηλοι τόποι – Απέραντο λευκό, 2007*, τα κυρίαρχα στοιχεία είναι ο Αέρας και το Φώς. Ο ΘΑΝΑΤΟΣ δεν αποτελεί εξαφάνιση, αλλά μετατροπή του επιπέδου της ύπαρξης, μιας ύπαρξης που είναι ταυτόχρονα Σώμα, Ψυχή και Πνεύμα, στοιχεία που αντιστοιχούν στη Γή, τη Σελήνη και τον Ήλιο (Πλούταρχος).

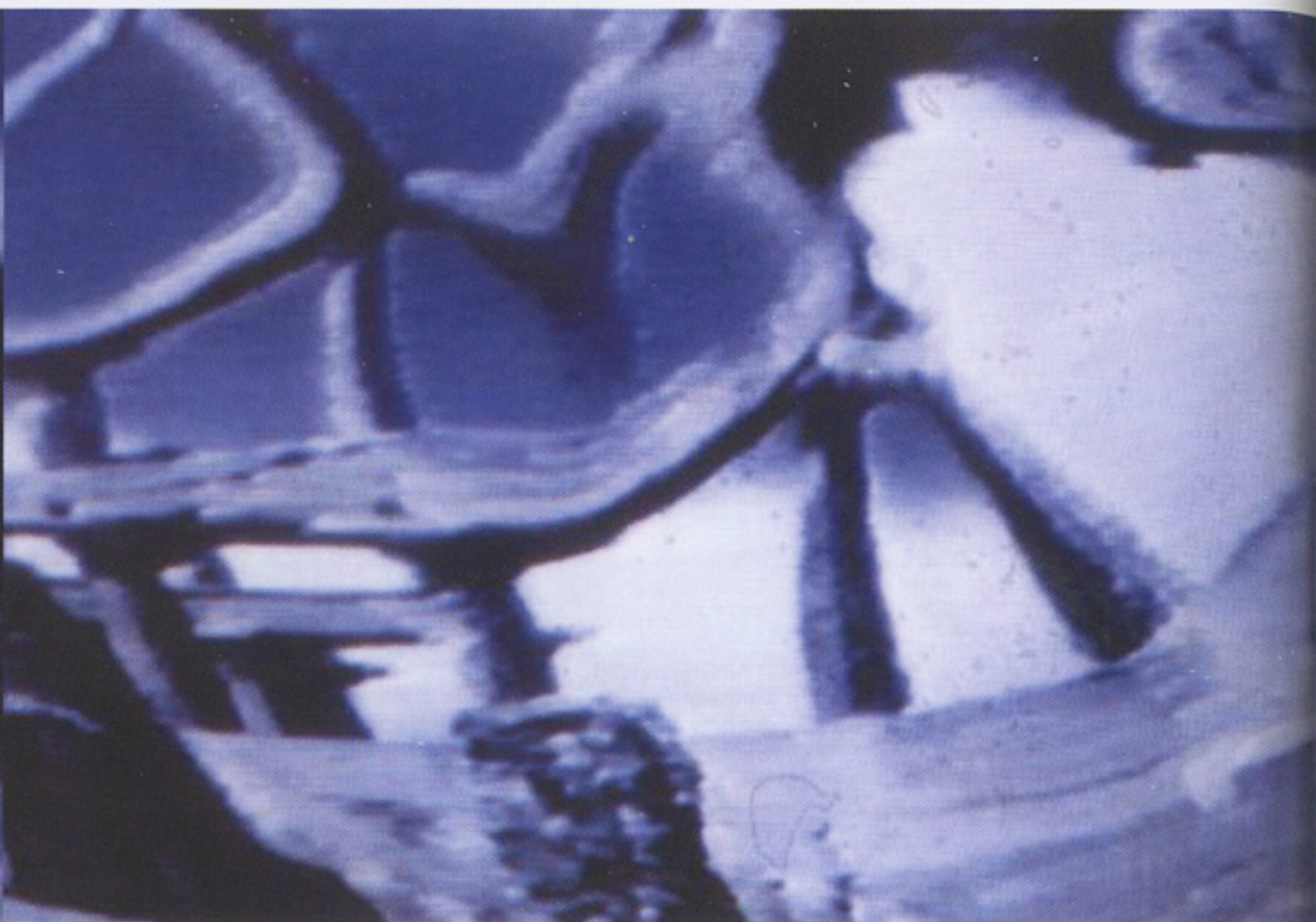
Μαριάννα Σραπατσάκη, Λεπτομέρεια από το video του έργου *Τα Φαντάσματα της Μεσογείου, ή οι Αντικατοπρισμοί του Παρελθόντος*, 1989.

Το φαινόμενο του φυσικού θανάτου δεν είναι παρά η μεταμόρφωση της συνείδησης, της τριμερούς σχέσης: Θέση, Αντίθεση, Σύνθεση.

Συνείδηση του θανάτου σημαίνει, εντέλει, συνείδηση της πνευματικής υπόστασης του ανθρώπου. Άρα, ο θάνατος ισοδυναμεί με την επιστροφή στην αρχική πηγή, το Φώς. Ο επίγειος άνθρωπος, μετατρέπεται εκ νέου σε αέρινη πνοή, σε Αέρα.

Η πρώτη παρουσίαση της τριλογίας, έγινε στον εκθεσιακό χώρο του Apollonia, European art exchanges στο Στρασβούργο, τον Νοέμβριο 2008 και στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης το 2010.

Το τελευταίο μέρος της τριλογίας, παρουσιάστηκε 29 Μαρτίου - 18 Μαΐου 2011 στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην Αθήνα.

Μαριάννα Σραπατσάκη, Λεπτομέρειες από τα video του έργου *Τα Φαντάσματα της Μεσογείου, ή οι Αντικατοππρισμοί του Παρελθόντος*, 1989.

